

Informatienota voor de raad (RIN)

Portefeuillehouder	:	Wethouder M. de Ruiter- van Hoof
Behandelend ambtenaar	:	B.W. Dekker
Zaaknummer		42800-2019
Bijlagen	:	--
Datum B&W vergadering	:	18 juni 2019

Onderwerp: Uitkomsten meicirculaire 2019 gemeentefonds

Aan de gemeenteraad,

Kennis te nemen van

De uitkomsten van de meicirculaire 2019 gemeentefonds

Inleiding

Het ministerie van BZK heeft de meicirculaire gemeentefonds 2019 gepubliceerd. In deze informatienota worden de financiële gevolgen van deze circulaire in beeld gebracht voor de gemeente Gemert-Bakel.

Kernboodschap

De meicirculaire pakt voordelig uit voor het jaar 2019 met € 457.000 maar nadelig voor jaren 2020 en verder. Dit loopt op tot een nadeel van € 871.000 in 2023. Het nadeel in 2020 en verder wordt grotendeels veroorzaakt door een zeer forse daling van de middelen voor de integratie-uitkering Voogdij/18+ vanaf 2020 met € 1.074.000.

Effecten meicirculaire gemeentefonds 2019

	2019	2020	2021	2022	2023
Decembercirculaire 2018	€ 43.033.000	€ 43.520.000	€ 43.835.000	€ 44.201.000	€ 44.201.000
Afrekening accres en BCF 2018	€ -316.560	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Accres, maatstaven en loon- en prijsontwikkeling	€ -209.184	€ 422.524	€ 183.247	€ -72.801	€ 278.624
Loon en prijsbijstelling SD	€ 380.823	€ 387.512	€ 393.332	€ 395.185	€ 397.000
Invoering Wvvgz	€ 0	€ 34.357	€ 34.542	€ 34.813	€ 34.813
Jeugdhulp extra middelen	€ 583.988	€ 442.142	€ 443.242	€ 0	€ 0
Compensatieregeling en verrekening voogdij 18+	€ 11.861	€ -17.590	€ -17.635	€ -17.676	€ -17.676
Verhoging leeftijdsgrenzen gezinshuizen	€ 3.192	€ 8.859	€ 11.271	€ 13.583	€ 16.000
Diverse uitnames voor landelijke initiatieven	€ -57.906	€ -45.751	€ -45.155	€ -37.720	€ -37.720
Waterschapsverkiezingen	€ 21.470	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Maatschappelijke begeleiding (DU)	€ 61.620	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging taalniveau statushouders (DU)	€ 35.318	€ 35.318	€ 0	€ 0	€ 0
Sportakkoorden (DU)	€ 15.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bonus beschut werken	€ 18.750	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Armoedebestrijding kinderen	€ 0	€ -3.400	€ -3.400	€ -3.400	€ -3.400
Participatie (IU)	€ 423.415	€ 421.145	€ 357.975	€ 224.405	€ 251.000
Voogdij/18+ (IU)	€ 62.035	€ -1.073.640	€ -1.073.640	€ -1.073.640	€ -1.073.640
Meicirculaire 2019	€ 44.066.000	€ 44.132.000	€ 44.119.000	€ 43.664.000	€ 44.046.000
Verschil	€ 1.033.000	€ 612.000	€ 284.000	€ -537.000	€ -155.000
Te bestemmen					
Loonontwikkeling 3,5% cao personeel	€ 0	€ -430.000	€ -430.000	€ -430.000	€ -430.000
Invoering Wvvgz	€ 0	€ -34.357	€ -34.542	€ -34.813	€ -34.813
Waterschapsverkiezingen	€ -21.470	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Sportakkoorden (DU)	€ -15.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bonus beschut werken	€ -18.750	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Maatschappelijke begeleiding (DU)	€ -61.620	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Verhoging taalniveau statushouders (DU)	€ -35.318	€ -35.318	€ 0	€ 0	€ 0
Participatiewet (IU)	€ -423.415	€ -421.145	€ -357.975	€ -224.405	€ -251.498
Resultaat meicirculaire 2019	€ 457.427	€ -308.820	€ -538.517	€ -1.226.218	€ -871.311

Belangrijkste oorzaken afwijkingen meicirculaire

De belangrijkste afwijkingen in deze meicirculaire zijn:

- Accres, maatstaven en loon- en prijsontwikkeling (+/+)
- Extra middelen voor jeugd (+/+)
- Participatie (=)
- Afrekening accres en BCF 2018 (-/-)
- Voogdij/18+ (-/-)

Ontwikkelingen accres, maatstaven en loon- en prijsontwikkeling (+/+)

De hoogte van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Wijzigingen in rijksuitgaven hebben direct invloed op de omvang van de algemene uitkering, volgens het principe 'samen de trap op, samen de trap af'. De jaarlijkse toe- of afname noemen we het accres. Daarnaast is er een algemene loon- en prijsstijging opgenomen in de algemene uitkering en leveren verandering in de maatstaven ook mutaties op.

Per saldo fluctueert het verschil van € 422.524 positief in 2020 naar € 278.624 positief in 2023.

Daarnaast zijn er specifiek extra middelen opgenomen voor indexering WMO en jeugd voor afgerond € 381.000. In onze begroting 2019-2022 was al rekening gehouden met stijgende lasten in meerjarenperspectief dus daarom hoeven deze middelen daar niet aan te worden toegekend.

Extra middelen jeugd (+/+)

Zoals verwacht zijn er in deze meicirculaire extra middelen voor de jeugd toegevoegd.

Deze middelen zijn niet structureel maar betreffen enkel de jaren 2019 t/m 2021. Deze middelen zijn incidenteel toegekend aan gemeenten omdat het Rijk er nog onvoldoende van overtuigd is dat de meerkosten van gemeenten aan jeugd structureel zijn. Dit gaat nader onderzocht worden door het Rijk.

Dit betekent dat er vanaf 2022 wel een nadeel ontstaat in de begroting van de gemeenten. De ontvangsten van het Rijk voor jeugd worden vanaf 2022 namelijk minder maar gemeenten mogen in het kader van reëel ramen hun kosten voor jeugd niet verlagen vanaf 2022. Het Rijk komt daarom in samenspraak met de provincie (als financieel toezichthouder) in de zomerperiode met een nadere instructie hoe hier in de begrotingen 2020-2023 mee om te gaan.

Participatie (=)

Voor participatie ontvangt de gemeente extra middelen. Dit betreft voornamelijk loon- en prijsbijstellingen. Daarnaast worden er voor de Wsw met ingang van 2020 een tweetal verbeteringen doorgevoerd in de verdeling van de middelen. Deze verbeteringen betreffen een scherpere inschatting van de blijfkansen in de sociale werkplaats en een beter inschatting van de pensioneringskans voor mensen van 64 jaar en ouder, rekening houdend met de gestegen pensioenleeftijd. Wij ontvangen € 423.415 extra in 2019 fluctuerend naar € 251.498 in 2023.

Het Wsw deel wordt volledig overgedragen aan Senzer conform afspraken binnen de gemeenschappelijke regeling. Dit is het overgrote deel van de middelen (€ 397.446 in 2019). Voor het resterende re-integratiedeel van het participatie budget wordt 58% overgedragen naar Senzer en blijft 42% lokaal beschikbaar.

De hogere ontvangsten worden volledig gereserveerd voor hogere kosten en daarmee is het neutraal voor de begroting.

Afrekening accres en BCF 2018 (-/-)

Het accres 2018 is lager omdat het Rijk in 2018 minder heeft uitgegeven dan verwacht. Via het trap-op/trap-af principe is de algemene uitkering die gemeenten ontvangen gekoppeld aan de uitgaven van het Rijk. Gemeenten hebben verder meer beroep gedaan op het BTW compensatiefonds (BCF) dan verwacht door het Rijk. Dit wordt gecorrigeerd via de algemene uitkering. Beide afrekeningen over 2018 geven nu een incidenteel nadeel van € 316.000.

Dit nadeel was aangekondigd als risico in de 2^e financiële rapportage 2019 welke u op 29 mei 2019 heeft ontvangen.

Voogdij/18+ (-/-)

Vanaf het jaar 2020 geeft deze meicirculaire een aanzienlijke daling voor de integratie-uitkering Voogdij/18+ met structureel € 1.074.000 per jaar. In de meicirculaire 2018 was voor Gemert-Bakel door het Rijk een uitkering voorzien in 2020 van € 1.500.835 welke nu daalt naar € 427.195 in 2020 op basis van de voorliggende meicirculaire 2019.

Sinds 2015 is de jeugdhulp naar gemeenten gedecentraliseerd en zijn de middelen hiervoor overgeheveld. Tot 2019 kregen gemeenten hiervoor een aparte integratie-uitkering. In 2019 zijn de middelen voor jeugd overgeheveld naar de reguliere algemene uitkering en vervat in algemene maatstaven. Uitzondering hierop is het budget voor Voogdij/18+. Dit budget is nog een integratie-uitkering gebleven en wordt vastgesteld op basis van historisch gebruik van twee jaar geleden (T-2). De uitkering voor 2019 wordt dus bepaald op basis van de aantallen in 2017 en de uitkering voor 2020 op basis van de aantallen in 2018.

Op basis van de jeugdwet kunnen jongeren ook na hun 18^e nog in aanmerking komen voor zorg. Voorwaarde is dan wel dat die hulp niet op basis van een andere wet kan worden verleend (zoals WMO). De hulp kan lopen tot het 23^e levensjaar. De hulp voor 18+ betreft zowel zorg met verblijf als zonder verblijf. De categorie met verblijf is met name pleegzorg, gezinsgerichte hulp en gesloten plaatsing.

Bij alle Peelgemeenten (inclusief Helmond) zien we een daling in de integratie-uitkering voor 2020 ten opzichte van meicirculaire vorig jaar. Landelijk gezien blijft de totale uitkering voor Voogdij/18+ stabiel maar zijn er grote schommelingen bij individuele gemeenten (plus of min). Uit de onderliggende data zien we dat de daling voor het overgrote deel voor onze gemeente wordt veroorzaakt binnen de categorie 18+ zoals financieel uit deze tabel af te lezen valt.

	Volgens meicirculaire 2018	Volgens meicirculaire 2019
2020 en verder – 18+	€ 1.025.944	€ 92.149
2020 en verder – Voogdij	€ 474.891	€ 335.046
Totaal integratie-uitkering	€ 1.500.835	€ 427.195

De GR Peelgemeenten voert op ons verzoek nu een nadere analyse uit van deze daling.

De verlaagde uitkering in 2020 van € 427.195 is in de meicirculaire 2019 door het Rijk als structureel aangegeven voor de periode 2020-2024. De circulaire is conform het financieel toezichtkader van de provincie leidend voor de raming van de opbrengsten in onze begroting.

In 2021 gaat Financiële Verhoudingswet wijzigen en gaat het Rijk voor deze groep van jeugdzorg over naar een objectief verdeelmodel, in combinatie met een aanpassing van het woonplaatsbeginsel. Hoe dit uitpakt voor gemeenten is onbekend en dit wordt waarschijnlijk bekend in de meicirculaire 2020.

Bestemming loonontwikkeling

In de meicirculaire 2019 is ieder jaar een compensatie voor lonen- en prijzen opgenomen. Conform het gestelde in de Kadernota 2020 wordt bij de bestemming van de meicirculaire middelen apart gezet voor de loonontwikkeling gemeentelijke organisatie. Dat is een percentage van 3,5% wat een jaarlijkse kostenpost geeft van € 430.000.

Bestemming invoering Wvvgz

Per 1 januari 2020 wordt de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz) ingevoerd. De Wvvgz gaat de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Bopz) vervangen. De nieuwe wet biedt handvatten om meer ambulante en preventieve hulp te bieden aan mensen met geestelijke problemen die niet vrijwillig in zorg gaan.

De Wvvgz regelt de voorwaarden voor zorg en eventuele opname bij psychische problemen. De wet biedt meer instrumenten voor zorg op maat: verplichte zorg zo kort als mogelijk en zo lang als noodzakelijk. Uitgangspunt blijft dat iemand alleen na het oordeel van een rechter tegen zijn wil opgenomen kan worden.

De middelen die de gemeente hier voor ontvangt worden 1 op 1 gelabeld.

Bestemming diverse doeluitkeringen (DU)

Voor het sportakkoord, maatschappelijke begeleiding en verhoging taalniveau statushouders is incidenteel geld ter beschikking gesteld. Dat wordt voor dit doel apart gezet (1 op 1).

Vervolgstappen

In de adviesnota van de Kadernota 2020 hebben wij aangegeven dat de Kadernota 2020 zal worden geactualiseerd zodra de resultaten van de meicirculaire bekend zijn. U ontvangt daarom een geactualiseerde Kadernota 2020 van ons voor de raadsbehandeling op 4 juli 2019.

De resultaten van deze meicirculaire 2019 vallen dermate negatief uit dat een herbezinning richting begroting 2020 noodzakelijk is. Een nader voorstel hiertoe zult u van het college ontvangen.

Financiën

In de Kadernota 2020 was een inschatting gemaakt van de incidentele meer opbrengsten voor jeugd in deze circulaire vanaf 2020. Deze inschatting was meegenomen in het saldo van de Kadernota. Ten opzichte van de Kadernota 2020 geeft de meicirculaire nu de volgende uitkomsten:

	2019	2020	2021	2022	2023
Resultaat meicirculaire 2019	€ 457.427	€ -308.820	€ -538.517	€ -1.226.218	€ -871.311
Meegenomen in Kadernota 2020 extra jeugd	€ 0	€ -285.000	€ -285.000	€ -285.000	€ 0
Voor- of nadeel t.o.v. Kadernota 2020	€ 457.427	€ -593.820	€ -823.517	€ -1.511.218	€ -871.311

Deze raadsinformatienota is besproken in de B&W vergadering op genoemde datum.